

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURULLARIN YAPILMAMIŞ OLMASI VE YAPILAMAMASININ SONUÇLARI

ORHAN TOHMAN

SMMM

İSMMMO Türk Ticaret Komitesi yesi

Giriő :

Anonim Şirketler organları ile yönetilirler. Bu organlar ;

- a- Genel kurul (karar organı)
- b- Yönetim kurulu (İdare ve temsil organı)
- c- Denetçiler (Denetim organı) olup,
Kuruluş Genel Kurulu bir organ değildir.

Genel kurul

Tanım :

Genel kurul anonim ortaklıklarda pay sahiplerinin veya temsilcilerinin usulüne uygun çağrı üzerine belirli bir gündemi görüŐmek ve karara bağlamak için bir araya gelinmesinden oluŐan, ortaklığın karar ve irade organıdır.

Hukuki sonuç doğuran bir irade beyanı olması nedeniyle genel kurul kararı bir hukuki iŐlem niteliğindedir.

Genel kurul hissedarların iradelerini açıkladığı ve bilgi aldığı fakat bazı hakları da kullandığı bir kuruldur.

Dolayısıyla genel kurul anonim Şirketin karar ve irade organı olup, icra yetkisine sahip değildir.

Genel kurul yetkilerini kullanırken bizzat kendisi karar vermek zorundadır.

Genel Kurulun söz konusu konularda maddi olarak bizzat kendisinin karar vermek zorunda olması demek, yönetim kurulu veya bir komisyona yetki devrinin mümkün olmadığıdır

Mnhasıran Genel kurula ait olan yetkiler :

- Ortaklık sözleŐmesinin deęiŐtirilmesi,

- Yönetim kurulu ve denetçilerin seçilmesi, ibrası ve azledilmesi,
- Anasözleşme ile görev süreleri belirlenmemiş ise Yönetim Kurulu ve Denetçilerin üç yılı aşmamak üzere görev sürelerini belirlemek.
- Anasözleşme ile belirlenmemiş ise Yönetim Kurulu üyeleri ile 5 kişiyi geçmemek üzere denetim kurulu üyelerinin sayısını tespit etme
- Bilanço ve kar zarar hesabının tasdiki ile temettü dağıtım teklifinin kabulü,

Kanun ve anasözleşme gereği dağıtılması zorunlu olan ve genel kurulca dağıtımına karar verilen karın dağıtım tarihleri genel kurul tarafından belirlenir. Dağıtım tarihi konusunda yönetim kuruluna yetki devredilemez.

Halka açık şirketlerle ilgili olarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yapılan düzenlemeler saklı kalmak üzere dağıtım tarihleri genel kurul toplantısının yapıldığı yılın son gününü aşmamak üzere belirlenir.

- Anonim ortaklığın feshine karar verilmesi,
- Tahvil çıkarılmasına karar vermek,
- Tasfiye halinde aktiflerin toptan satılmasına karar vermek,
- Tasfiye memurlarını seçmek, azletmek, ibra etmek.
- Kuruluştan sonra devralma,
- TTK 341. maddesi uyarınca ortaklık adına dava açılması,
- Yönetim kurulu üyelerine ortaklığın konusuna giren işlerle ilgili faaliyetlerde bulunabilmesi için izin verilmesi (TTK m.334-335)

1- GENEL KURULLARIN YAPILMAMASI VE YAPILAMAMASININ SONUÇLARI

Genel Kurulların yapılamamasının sonuçlarını incelerken Genel Kurul yapılmamış olması ile genel Kurulların yapılamaması (toplanamaması)'nın sonuçlarını iki ayrı bölüm halinde incelememiz gerekmektedir.

A- Genel Kurulun yapılmamış olması ; Toplantıya davetin esas ve usulleri çerçevesinde yapılamaması sonucu genel kurulun toplanamaması halidir.

1. Kuruluş genel kurulu : TTK'nun 289 - 293 nci maddeleri gereği Anonim şirketlerin tedrici surette kurulması halinde kuruluş genel kurulunun toplanması gerekir. Esas sermayenin tamamına iştirak edildikten ve pay bedelleri ödendikten sonra on gün içinde kurucular tarafından davet olunur.

Kuruluş genel kurulu organ olmadığında, esas ve usullerine göre toplanamayan kuruluş genel kurulu bir kuruluş prosedürü eksiliğidir. Dolayısıyla kuruluş gerçekleşmez.

2. Olağan genel kurullar : Anonim Ortaklık genel kurulu her hesap devresinden sonra, üç ay içinde ve yılda en az bir defa toplanır. buna olağan genel kurul toplantısı denir. TTK m364

Olağan genel kurulun yapılmaması halinde; TTK m369

- Yönetim kurulu faaliyet raporu ile denetçi raporları görüşülmez.
- Bilanço ve kar/zarar hesapları müzakere edilmez ve kar dağıtımına karar verilmez.

- Yönetim kurulu üyeleri ile murakıpların ücretleri ve hakkı huzurları tespit edilemez.
- Şirketle ilgili olup görüşülmesi ve karar alınması lüzumlu olan hususlar müzakere edilmez
- Görev süresi sona ermiş olan yönetim kurulu üyeleri ile denetçiler seçilemez ve anasözleşmede görev süreleri belirtilmemiş ise görev süreleri tespit olunamaz.

Bizim üzerinde durduğumuz en önemli husus, Şirketin organsız kalmasıdır.

Çünkü şirketin organsız kalması fesih sebebidir.

- Olağan genel kurul, ortaklık sözleşmesinde yılda birden fazla kar dağıtımını ön görülmüş ise, her dağıtım için bir defa toplanmak zorunda olduğundan kar dağıtımına karar verilemez.

3. Olağanüstü genel kurullar : TTK m364/3, TTK m355, TTK m353/8.

Olağanüstü veya fevkalade genel kurul toplantısı, genel kurulun belirli zamanların dışında “gereği varsa” yapılır. Zaruri ve müstacel sebepler görüşülür.

a- Toplantının yapılamaması

Toplantının yapılması esas ve usullerinin eksik veya yanlış yapılması ile toplantının yapılmaması hakkında gündeme geçilmeden önce genel kurulca karar alınması hallerinde toplantı yapılmamış olur.

Bu durumda genel kurul tekrar toplantıya davet edilerek genel kurul toplantısı yapılır.

b- Toplantının ertelenmesi.

Aşağıdaki hallerde ertelenen genel kurul toplantısı, erteleme halinin ortadan kalkması durumunda veya bilançonun tekrar müzakeresi için genel kurul toplantıya davet edilerek genel kurul toplantısı yapılır.

- Toplantı ve karar nisaplarının sağlanamaması.
- Sermayenin en az 1/10 una sahip pay sahiplerinin isteği veya genel kurul kararıyla bilançonun tasdiki hakkında müzakerelerin ertelenmesi halleri.
- Müzakerenin güvenlik açısından sağlıklı bir şekilde yapılamayacağına anlaşılması üzerine Güvenlik güçlerinin de görüşü alınmak suretiyle komiser tarafından ertelenmesi.

c- Toplantının iptali

TTK m.381 hükmünde, genel kurul kararlarının iptal edilebilirliği yani kararın alınmasından itibaren üç aylık hak düşürücü süre içerisinde mahkemeden iptal edilmesinin istenilmesi şeklinde ifade edilmiş olup;

Mahkeme, sadece aleyhine dava açılan genel kurul kararının iptaline veya reddine karar verebilir.

B- Genel Kurulun yapılamaması (toplanamaması) ;

Genel Kurul açısından :

TTK.m.435 Genel Kurulu ayrıca olarak, Genel Kurulun yokluğundan başka “toplanamaması” halini de fesih sebebi olarak kabul etmiştir. Ticaret kanunumuz toplanamayan bir genel ku-

rule mevcut kabul etmemiş ve bu hali de özel bir şekilde belirterek organ yokluğuna eş saymıştır.

Kanun, genel kurulun hem yokluğunu hem de toplanamamasını “FESİH” sebebi saymıştır. Gerekli kararların alınamamasını da “toplanamama” içinde düşünmelidir.

Genel Kurulun toplanamamasının fesih sebebi sayılması için bunun devamlı nitelik taşıması ve alınması gerekli bazı kararların(bilançonun, kar/zarar hesabının onanması gibi) alınmaması gerekir. Yoksa bir olağanüstü toplantının yapılamaması organ yokluğuna yol açmaz. Yokluk için toplanamama veya karar alınamama ya başka organların seçilememesi gibi bir diğer yokluk sebebi doğurmalı ya da yapılması kanunen gerekli işlemlerin yapılamaması veya kanunen zorunlu kararların alınmaması gerekir.

Ayrıca, üzerinde durulması gereken en önemli husus,olağan genel kurulların yapılamaması durumunda görev süresi dolan yönetim ve denetim kurullarının yerine yenilerinin seçilememesidir. Dolayısıyla görev süresinin dolması halinde de, üyelik sıfatları kendiliğinden sona erer.

Demek oluyor ki;

Olağan Genel Kurulların yapılamaması durumunda, öncelikle şirket organlarının teşekkül etmemesidir. Şirket organlarının olmaması başlıca fesih sebebidir. Bu nedenle genel kurulun toplanamaması da başlı başına fesih sebebidir.

Fesih ve infisah gerçekleştiği andan itibaren ileriye doğru hüküm ifade eder ve etki doğurur.

Yönetim kurulu ve denetim kurulu açısından :

Genel kurulların toplanamaması sonucunda, organsız kalan şirkete, organ teşekkülünün sağlanması gerekir. Ancak organlar seçilinceye kadar görev süresi olan organ mevcut işlerin yürütülmesi amacıyla sınırlı kalarak görevine devam etmelidir. Kuşkusuz buda belirli bir süre devam eder. Ancak bekleme süresi makul ölçüleri aşarsa, artık organsızlıktan ortaklığın feshi dava edilir.

Yönetim Kurulu üyelerinin görev sürelerinin aşılmasının sonuçları:

Yasada yönetim kurulu üyelerinin görev süresinin en fazla üç yıl olabileceği öngörülmüştür. TTK m 314

(Kamu tüzel kişileri tayin ettikleri yönetim kurulu üyelerinin görev süresini kendileri tayin eder. Şirket Genel Kurulunun bu konuda hiçbir yetkisi yoktur.)

Olağan Genel Kurullar yapılamaması nedeniyle tekrar seçilemeyen Yönetim Kurulu üyelerine ait Görev sürelerinin Üç yılı aşan kısmın TTK m.1466 hükmü uyarınca geçersiz olduğu kabul edilmelidir.

Ticaret sicili açısından eski üyeler hala yönetici olduklarından, bu durumda üçüncü kişilerin korunması gerekir. Bu durumda görev süreleri sona eren yönetim kurulu üyelerinin yaptıkları işlemler şirket tarafından benimsenirse sorun olmaz. Ancak yönetim kurulu-

nun yaptığı iş ve işlemlere denetçiler, ortaklar ve alacaklılar itiraz ederlerse, durumun ne olacağı belirsiz kalmaktadır. Eğer yapılan işlemlerin şirketi bağlamadığı ileri sürülürse, iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarının ihlali söz konusu olur ki, bu da hukuk güvenliği açısından kabul edilemez.

Yada işlemler şirketi bağlar, ancak Yönetim Kurulu üyelerinin TTK m.336 uyarınca sorumlulukları söz konusu olacaktır. Ticari yaşamda bu kural uygulanmakta olup Yargıtay'ın görüşleri bu doğrultudadır.

GENEL KURULLARIN TOPLANAMAMASININ SONUÇLARINDAN

KİMLER SORUMLUDUR VE CEZAI MÜEYYİDESİ NEDİR ?

Kimler sorumludur?:

Anonim ortaklıklarda Genel kurulları toplantıya çağırma yetkisi kural olarak yönetim kurullarına verilmiştir. TTK m.365

Görülüyor ki genel kurulların toplanamamasından genel kurulları toplantıya çağırarak yetkili olan yönetim kurulu üyeleri;

Yapmış oldukları işlemlerle Şirkete vermiş oldukları zararlardan dolayı, Şirketin alacaklıları ile pay sahiplerinin zararlarına karşı müteselsilen sorumludurlar.

TTK m.336

Bu sorumluluk :

- a- Şirkete karşı
- b- Ortaklara karşı

c- Üçüncü kişilere karşı

d- Kamu borçlarına karşı oluşur.

Yukarıda belirtilen bu kişilerin alacakları ile zararları yönetim kurulu tarafından karşılanır.

Ancak TTK m.275 hükmü uyarınca, kamu tüzel kişileri tarafından atanan yönetim kurulu üyelerinin müteselsil sorumluluğu söz konusu değildir.

Yönetim kurulunun sorumluluğu kusura dayanan bir sorumluluktur. Bu itibarla yönetim kurulu üyelerinin sorumlu tutulabilmesi için kusurlu bir hareketin kendilerine izafe edilmesi gerekir. (TK m308, 336, 338, 346)

TTK m336/5. bendindeki “gerek kanun gerekse esas mukavelelerin kendilerine yüklediği sair vazifelerin kasten veya ihmal neticesi olarak yapılmaması” ifadesiyle genel kurulların yapılması sonucunda doğan yükümlülüklere karşı sorumluluğu müteselsilen yönetim kuruluna vermiştir.

Cezai müeyyide :

Yönetim kurulunun Şirketi kusur ve ihmalleri neticesinde genel kurulu toplanamayarak şirkete vermiş oldukları zararları müteselsilen karşılamak zorundadırlar. Şirkete vermiş oldukları zararlar, hem ortakların ve hem de diğer alacaklıların dolaylı zararı olduğunda da bu zararı da karşılamakla müteselsilen sorumludurlar.

Gerek kanunun, gerek esas mukavelelerinin yönetim kuruluna yüklediği sair vazifelerden birisi TTK m.319'uncu madde gereğince yönetin kurulu üyelerinden birine veya birilerine bırakılmış

ise bu durumda “müteselsil sorumluluk” kuralı yürümez. (TTK m.336 son fıkra)

GENEL KURULLARIN YAPILMAMASI VE YAPILAMAMASI SONUNDA YAPILACAK İŞLEMLER

A- Tekrar Organların teşekkülü:

Anonim Şirketlerin toplanamayan genel kurulları sonucu organlarının yok olmasını oluşturur. Bu durum şirketin faaliyetini her yönden etkiler. Açıkçası şirketi işlemez ve çalışamaz hale getirir. Bu nedenle bu durumda şirketin organlarının teşekkülünü tekrar sağlamak gerekir. Şirket organlarını tekrar oluşturmanın tek yolu vardır. Bu yol Genel Kurulun toplanmasıyla olur.

Genel Kurulların toplantıya çağırılması.

Çağrıya yetkili olanlar :

- 1- Kurucular
- 2- Yönetim Kurulu
- 3- Denetçiler
- 4- Tasfiye Memurları
- 5- Kayyım
- 6- İmtiyazlı pay sahipleri
- 6- Azlık
- 7-Pay sahiplerinin tamamı

Genel Kurulların toplanmasında davete yetkili kılınmışlardır.

Organları var olan ve faaliyette bulunan şirketler zaten genel kurullarını zamanında yaparlar. Bizim burada üzerinde durmak istediğimiz konu organları dağılmış Anonim ortaklıklarda yapılması gereken Genel Kurul toplantılarının nasıl ve şekilde yapılacağıdır.

Bu nedenle bu bölümde; kayyım, imtiyazlı pay sahipleri, azınlık ve pay sahiplerinin tamamının toplantıya davet konularını inceleyeceğiz.

1- Kayyım :

İstifa, görev süresinin dolması veya herhangi bir nedenle organsız kalan şirketlerde, genel kurul ; mahkemece atanmış kayyımlar veya davet konusunda yetki verilmiş azınlık pay sahipleri tarafından toplantıya çağırılır. (m.9g.1)

2- İmtiyazlı pay sahipleri :

Kanunen imtiyazlı pay sahipleri genel kurul toplantısının yapılmasının zorunlu olduğu halde yönetim kurulu ve denetçiler tarafından toplantıya davet edilmemesi halinde imtiyazlı pay sahiplerinin her biri tarafından toplantıya davet edilir.

3- Azınlık tarafından toplantıya davet :

Toplanamayan genel kurullar sonunda Anonim Şirketlerin Yönetim Kurulu Üyeleri ile Denetçilerin süreleri dolar ve organsız kalacaklarından, Süresi dolan bu Yönetim Kurulu üyeleri ve Denetçileri tarafından genel kurulun toplantıya davet edilmemesi halinde, % 10 azınlık hakkı sahiplerinin de mahkemeye müracaatla genel kurulun olağanüstü toplantıya davet için izin ve yetki alabilir.(TTK m.366,367) Azınlık pay sahiplerinin olağanüstü genel kurul toplantısı için, önce Yönetim Kuruluna onların ihmali halinde denetçilere ve bunların hareketsiz kalması halinde mahkemeye müracaat etmesi gerekmektedir.

% 10 azınlık hakkı için şirket mukavelesinde daha az bir miktar ön görülmüş ise bu miktarı temsil eden hissedarlar davet için yetki ve izin alabilirler.

4- Pay sahiplerinin tamamı tarafından genel kurulun toplanması :

Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul toplantıları ve bu toplantılarda bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiseri Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre “ortakları tamamının imzaları noterce onaylanmış bir yazı ile genel kurul olarak toplanmak istediklerini Bakanlığa bildirmeleri durumunda, yalnızca “Şirket organlarının” oluşturulması amacıyla toplantı yapılabilir”

İçinde bulunduğumuz ortamda ve Türkiye’de aile şirketleri çoğunluğu teşkil etmektedir. Bu durum ihmali arttırmakta olduğundan birçok Şirketi organsız ve askıda, faaliyetsiz olarak bırakmaktadır.

Bu nedenle ,tatbikatta sıkça karşılaşılan Genel Kurul Toplantısı olup toplantı ile ilgili Toplantı Gündemi ve ortakların imzalarının noterce onaylanacak yazı örneği ektedir.

Bu gündem ve noterce onaylanmış yazı, bir dilekçenin ekinde il Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü’ne usulüne uygun olarak müracaat edilir.

Bu durumda;

Gündem :

- 1- Açılış ve başkanlık divanı seçimi.
- 2- Toplantı tutanağının Başkanlık Divanı tarafından imzalanmasına yetki verilmesi.
- 3- Şirketin Yönetim Kurulu Üyeleri ile murakıpların seçimi.
- 4- Dilek ve temenniler.

Şeklinde oluşur.

Toplantı gündemi doğrultusunda genel kurul yapılarak, Şirketin Yönetim Kurulu ile Denetim Kurulu organları oluşturulur. Müteakiben bu organlar şirketin varsa geçmiş yıllara ait olağan genel kurullarını yaparak Şirketi faaliyete geçirirler. Böylece şirketin fesih sebebi de ortadan kalkmış olur.

TÜM ORTAKLARIN OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL TOPLANTISINA

.....Ünvanlı ve Ticaret Sicili Memurluğu'nun
...../..... No.lu sicil dosyasında kayıtlı bulunan ve
...../..... Adresindeki
TL'ya tekabül eden paya sahip şirket ortaklarının,(..... paya sahip
....., paya sahip, paya sahip
.....,
..... paya sahip, paya sahip)
ve tüm ortaklar olarak yönetim ve denetim kurulunun süresi sona erdiğinden
TTK. 370. maddesine göre Yönetim Kurulu Üyeleri ile murakıbbı seçmek ve geç-
miş genel kurulları yapmak üzere ittifakla ve itirazsız olarak Olağanüstü Genel
Kurul yapacağımızı beyan ederiz.

HİSSEDARLARIN ADI VE SOYADI	PAY ADEDİ	SERMAYE
-----	-----	-----
.....
.....
.....
.....
.....
-----	-----	-----
TOPLAM		
-----	-----	-----

Ortak

Ortak

Ortak

Ortak

Ortak

Not ..: Ortaklar bu beyanı kendi isimlerini kendi el yazıları ile yazarak
imzalayacak ve bu imzalarda noterce onaylanacaktır.

B- Şirketin feshi :

Yukarıda incelediğimiz vesile Genel kurulların yokluğu ve toplanamaması fesih sebebi sayılmıştır. Bu nedenle organsızlıktan feshi dava edilebilir.

Bu konuda açılan fesih davasında anonim ortaklığın tüzel kişiliği davalı olarak gösterilir. Davacılar pay sahipleri, alacaklılar ve Bakanlık tan herhangi biridir. Mahkemenin vereceği karar kurucu nitelikte (ortaklık mahkeme kararının verildiği tarihte feshedilmiş olur) olup ileri doğru etkili olur.

SONUÇ:

Genel Kurulların yapılmaması ile yapılamaması durumları birbirinden ayrı kavramlar olup, sonuçları da birbirinden farklıdır.

Genel Kurulların yapılmaması durumlarında genel kurulların yapılması ve görev süreleri biten organlarının tekrar teşekkülü sağlanmalıdır.

Genel Kurulların yapılamaması durumunda ise (yokluk ve toplanamama hali) şirketin feshi söz konusu olmaktadır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR :

İSMMM Ticari mevzuat işlemleri ve uygulaması İstanbul 2004, No.51

Prof.Dr. HASAN PULAŞLI Şirketler Hukuku İstanbul 2001

POROY (TEKİNALP-ÇAMOĞLU) Ortaklıklar Hukuku İstanbul 1975

TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU) Ortaklıklar Hukuku İstanbul 1976

ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP) Ortaklıklar hukuku istanbul 1975

Sanayi ve Ticaret Bakanlığının 7 Ağustos 1996 ve 22720 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan yönetmeliği.